

Vecumu bibliotēkas darba pārskats par 2022. gadu

Saturs

Saturs	2
1. Vispārīgs bibliotēkas darbības raksturojums.....	3
2. Finansiālais nodrošinājums	4
3. Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums	4
4. Personāls.....	5
5. Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība	6
6. Krājums	8
7. Darbs ar bērniem un jauniešiem.....	11
8. Novadpētniecība.....	13
9. Publicitāte.....	13
10. Sadarbības tīkla raksturojums	14
Secinājumi	15
Pielikumi	16

1. Vispārīgs bibliotēkas darbības raksturojums

Veidojot vidējā termiņa attīstības plānu 2020. – 2024. gadam, tika uzskaitītas pozīcijas, kuras sekmētu bibliotēkas attīstību, un nosaukti riski, kas varētu kavēt bibliotēkas darba pilnveidošanu. Starp daudziem faktoriem, kas jau vairākus gadus kavē bibliotēkas attīstību, ir cilvēkresursu samazināšanās, iedzīvotāju novecošanās, zema dzimstība. Nosauktajiem negatīvajiem faktoriem 2020. – 2021.gadā vēl pievienojās Covid – 19 epidēmija, kura viszemākā punktā “nogremdēja” darbu ar lasītājiem. Tomēr pandēmijas laiks bija tas laiks, kad varēja vairāk strādāt pie krājuma sakārtošanas. Tika rekatalogizētas grāmatas, veikta iespieddarbu norakstīšana, krājuma sagatavošana inventarizācijai. 2022. gadā šie iesāktie darbi tika pabeigti, Balvu Centrālā bibliotēka veica arī inventarizāciju. 2022. gadā iestāde atkal uzsāka darbu normālos apstākļos, kad iedzīvotājiem turpmāk netika noteikti ierobežojumi bibliotēkas apmeklējumam.

Analizējot bibliotēkas statistikas datus par 2022. gadu un salīdzinot tos ar iepriekšējiem gadiem, skaitliskie rādītāji ir krietni uzlabojušies, tomēr tie nav sasnieguši 2019. gada pirms pandēmijas līmeni.

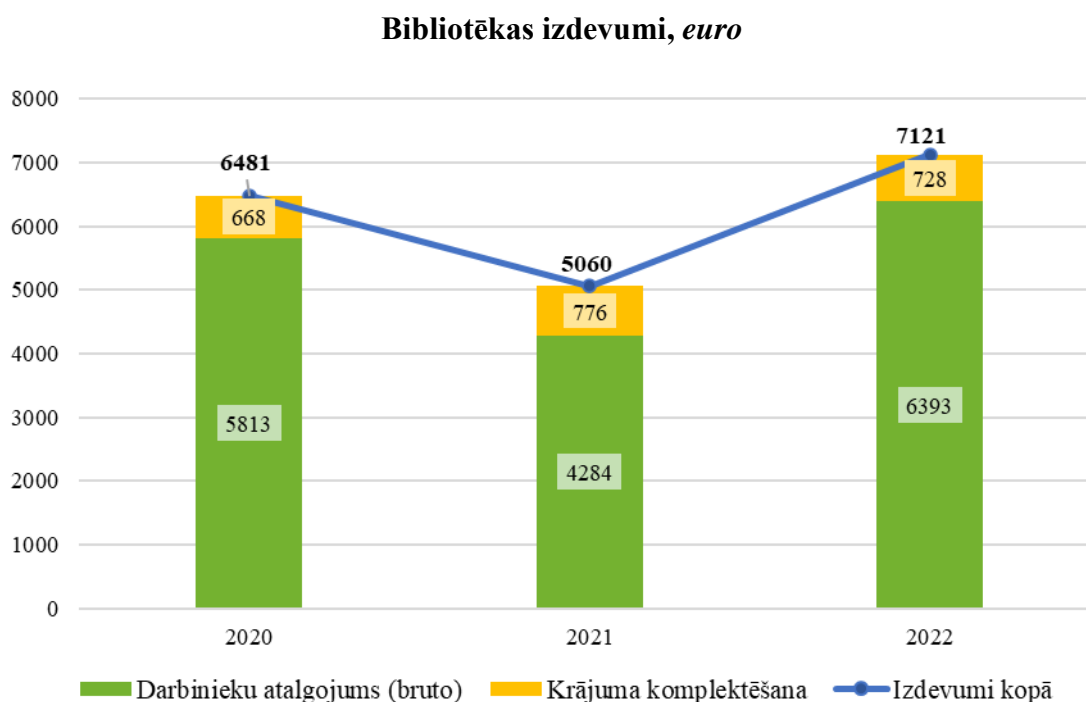
2022. gadā bibliotēkas galvenie darba virzieni bija:

- sakārtots un pārskatāms grāmatu krājums,
- labiekārtots un paplašināts bērnu stūrītis,
- e-pakalpojuma attīstība,
- kvalitatīvas, plašas informācijas vai/un informācijas avotu sagatavošana,
- dokumentu un informācijas izdrukas, skenēšana un kopēšana,
- bagātīgs vērtīgu grāmatu un periodikas papildinājums un piedāvājums,
- daiļliteratūras un informācijas resursu popularizēšana.

Bibliotēkas akreditācija pārskata periodā nav notikusi. Tika veikta akreditācijas komisijas ieteikumu analīze un izpildes apraksts.

2. Finansiālais nodrošinājums

1.attēls

Pašvaldības finansiālais nodrošinājums krājuma komplektēšanai 2022. gadā, salīdzinot ar 2021. gadu, ir nedaudz samazinājies, bet tas ir lielāks nekā 2020. gadā. 2022. gadā ir paaugstināts darbinieka atalgojums, līdz ar to kopējā bibliotēkas izdevumu summa pēdējo triju gadu laikā visaugstākā ir 2022. gadā. Piešķirtais pašvaldības finansējums nodrošina bibliotēkas pamatfunkciju veikšanu.

3. Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums

Bibliotēkas telpas ir gaišas un siltas. Grāmatu plaukti un galdi ir labā tehniskā stāvoklī. Veicot izmaiņas mēbeļu izkārtojumā, bibliotēka vizuāli ieguva daudz plašākas telpas izskatu. Pozitīvas atsauksmes par jauno bibliotēkas veidolu tika saņemtas no vairākiem bibliotēkas apmeklētājiem. Regulāri tiek sekots telpu apgaismojuma kvalitātei. Remontdarbi pārskata periodā nav veikti, jo nebija iepļānoti.

Bibliotēkā esošās tehnoloģiskās iekārtas norādītas 1. tabulā.

1. tabula

Bibliotēkas tehnoloģiskās iekārtas

	Darbiniekiem (skaits)	Lietotājiem (skaits)	Vērtējums	Piezīmes
Dators		1	2013. gads	Dators VECTOR AK09.M18, monitors Samsung SyncMaster 740B
Dators	1		2017.gads	Procesors FQC – 06939 Monitors LG
Krāsu printeris	1	1	2012.gads	Laser Jet 300 color M35la
Printeris (melnbaltais)	1		2008.gads	HP Laser Jet 1018

4. Personāls

Bibliotēkā strādā viena bibliotekārā darbiniece (0,8 slodzes) ar augstāko bibliotekāro izglītību.

2. tabula

Apmeklētie profesionālās pilnveides pasākumi

N.p.k .	Norises laiks	Norises vieta	Organizētājs (-i)	Pasākuma nosaukums, galvenās tēmas	Stundu skaits	Klātienē vai attālināti
1.	06.05.2022.	Rekova	BalvuCB	Seminārs: 1) administratīvi teritoriālā reforma, bibliotēku ilgtspējība un novitātes darbā ar bērniem un jauniešiem; 2) būtiskākais grāmatu krājuma komplektēšanā 3) tikšanās ar Anneli Slišāni – tekstilmākslinieci, rakstnieci; 4) “Iepazīsimies – Rekovas bibliotēka!”; 5) “Iepazīsti savu novadu” – izlaušanās spēle “Pieci panti” vai praktiski-	4	<i>Klātienē</i>

				radoša nodarbība "Uzcel savu bibliotēku kopā ar Miķeli Bukšu"		
2.	14.12.2022.	Platforma "Jitsi Meet"	Balvu CB	"Kas notiek Balvu novada bibliotēkās 2021.gadā: novadu reforma, novitātes, ierosmes	4	<i>Attālināti</i>

5. Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība

Galvenie rādītāji (kopaina: lasītāju skaits, apmeklējums, izsniegums u. c.):

3. tabula

Bibliotēkas pamatrādītāji

	2020	2021	2022	% salīdzinot ar iepř. gadu
Aktīvo lietotāju skaits	79	65	108	-18%, +66%
<i>t. sk. bērni līdz 18.g.</i>	19	9	22	-53%, +144%
Bibliotēkas apmeklējums	607	549	641	-9%, +17%
<i>t. sk. bērni līdz 18.g.</i>	41	17	57	-58%, +235%
Virtuālais apmeklējums	798	823	940	+3%, +14%
Izsniegums kopā	2049	1659	2569	-19%, +55%
<i>t. sk. grāmatas</i>	815	818	1198	0,4%, +46%
<i>t. sk. periodiskie izdevumi</i>	1234	841	1371	-32%, +63%
<i>t. sk. bērniem līdz 18.g.</i>	142	133	311	-32%, +139%
Bibliotēkārāis aptvērumš % no iedz. skaita pagastā, pilsētā, reģionā	18	15	26	-22%, +73%
<i>t. sk. bērni līdz 18 g.</i>	40	20	52	-5%, +160%
Iedzīvotāju skaits (b. un jaun. līdz 18. gadiem)*	443 (47)	436 (45)	409 (42)	-1,6%, -6,2%

*Izmantoti Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes dati

2022. gadā iestāde atkal uzsāka darbu ierastajos apstākļos, kad iedzīvotājiem turpmāk netika noteikti ierobežojumi bibliotēkas apmeklējumam. Analizējot bibliotēkas statistikas datus par 2022. gadu un salīdzinot tos ar iepriekšējiem gadiem, skaitliskie rādītāji visās pozīcijās ir krietni uzlabojušies, tomēr tie nav sasnieguši 2019. gada (pirms pandēmijas) līmeni. Bibliotēkas darbs būtu jāorganizē tā, lai statistikas dati sasniegtu 2019. gada rādītājus. Strauji audzis ir aktīvo lietotāju skaits (augstāks par 2019. gada nogales rādītāju). Tas pateicoties tiem lietotājiem, kuri iesniegumus malkas pabalstam iesniedza bibliotēkā.

Bibliotēkā nav ieviesti jauninājumi pakalpojumu attīstībā.

Uzziņu un informācijas darbs

4. tabula

Pakalpojumi e-vidē

Gads	2020	2021	2022
Izdrukas	31	53	281
Skenēšana	34	32	69

Lielākie pakalpojumi:

- dokumentu izdrukas divām piemājas saimniecībām bioloģiskās saimniecības sertificēšanai;
- kursa darba izdruka;
- Balvu novada pašvaldības amatpersonai dokumentu (no Vecumu pārvaldes arhīva) ieskenēšana;
- Goda ģimenes kartes pagarināšana.

2022.gadā, kad energoresursu cenas sasniedza nebijušus augstumus gan ģeopolitiskās situācijas, gan citu faktoru dēļ, valdība pieņēma lēmumu par atbalstu mājsaimniecībām dažādu energoresursu izmaksu kompensācijai. Lai operatīvi varētu īstenot valdības noteikto atbalstu piešķiršanu, arī bibliotēkām tika dots uzdevums pieņemt iesniegumus no iedzīvotājiem energoresursu izmaksu pabalstam, apstrādāt tos elektroniski un iesniegt pašvaldības izvērtēšanas komisijai. Vecumu bibliotēkā tika pieņemti un elektroniski apstrādāti iesniegumi no 20 mājsaimniecībām malkas apkures pabalstam.

Aktīvi tika popularizēts laikrakstu bibliotēkas New's.lv portāls. Lielu skaitu izdruku veido informācijas ieguve no šī portāla.

Sociālajai darbiniecei diplomdarba aizstāvēšanai bija vajadzīgs ziņu kopums par reģionālās reformas ietekmi uz sociālo pakalpojumu pieejamību un sniegšanas kvalitāti. Laikrakstu bibliotēkā reģionālo avīžu slejās tika atrasta noderīga informācija un attiecīgie teksti tika izdrukāti. Atbilde uz šo jautājumu tika meklēta arī LNB analītikas d/b.

Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitātes studentam bija nepieciešami materiāli referātam par to, kāpēc sabiedrībā arvien vairāk sāk dominēt mantkārības un alkatības kults. Par tēmu tika izskatītas 13 grāmatas, no tām izsniegšanai atlasītas 5 grāmatas. Informācija tika meklēta arī laikrakstu bibliotēkā, letonikas un analītikas d/b.

Vairāki mazdārziņu aprūpētāji taujāja pēc aktuālas informācijas, kā pareizi audzēt dārzenus neparastos laika apstākļos, proti, lielā karstumā, kāds bija šovasar; kādus profilaktiskos pasākumus veikt, lai, piemēram, tomāti izturētu lielo tveici siltumnīcā. Joprojām no mazdārziņu uzturētājiem ir interese par bioloģiskajiem augu aizsardzības līdzekļiem gan pret augu slimībām, gan pret kaitēkļiem. Tāpat

bibliotēkas apmeklētājiem bija interese par rožu, mārtiņrožu iezīmošanu, par peoniju pārstādīšanu, par kurmju aizbaidīšanu no dārziem, par vecu ābeļu kopšanu un daudziem citiem jautājumiem.

Pašvaldības, valsts institūciju un nevalstisko organizāciju informācijas pieejamība iedzīvotājiem

Pie ieejas durvīm uz informācijas galdiņa ir atrodami laikraksta “Balvu Novada Ziņas”, bukleti ar e- pakalpojumu aprakstiem, Latvenego buklets par pašapkalpošanās portālu elektrum.lv, informācija par bezmaksas datu bāzēm, Balvu novada bibliotēku elektronisko kopkatalogu, bibliotēkas noteikumi, bibliotēkas lietotāju pienākumi un tiesības, valsts un pašvaldības vienotā apkalpošanas centra informācija par sniegto pakalpojumu klāstu. Laikraksts “Balvu Novada Ziņas” atrodas arī lasītavas sektorā uz galdiem.

Autorizēto lietotāju nav.

Iekšzemes un starptautiskais SBA

5. tabula

SBA rādītāji

SBA	2020	2021	2022
No citām Latvijas bibliotēkām saņemto dokumentu skaits	0	5	5
Uz citām Latvijas bibliotēkām nosūtīto dokumentu skaits	7	4	0

6. Krājums

Iepērkot jaunās grāmatas tiek ņemts vērā krājuma komplektēšanas dokuments. Krājuma komplektēšanas dokuments pievienots darba pārskata pielikumā.

6. tabula

Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums

	2020	2021	2022
Pašvaldības finansējums krājuma komplektēšanai	668	776	728
<i>t. sk. grāmatām</i>	366	386	349
<i>t. sk. bērnu grāmatām</i>	37	24	58
<i>t. sk. periodiskajiem izdevumiem</i>	265	366	321
Finansējums krājumam uz 1 iedz. pagastā	2,41	2,64	2,53

Finansējums krājuma komplektēšanai kopā	1066	1153	1038
--	------	------	------

Pašvaldības finansējums krājuma komplektēšanai 2022. gadā ir nedaudz mazāks nekā iepriekšējā – 2021. gadā, bet lielāks nekā 2020. gadā. Aplūkojot tabulu, varam secināt, ka pašvaldības piešķirtie līdzekļi grāmatu un periodisko izdevumu iegādei pēdējos trijos gados ir svārstīgi. Kopējais krājuma komplektēšanas finansējums viszemākais ir 2022. gadā. Ziedojumu, dāvinājumu un valsts atbalsta naudas summas katru gadu samazinās. Svarīgi, lai nākamajos gados nesaruktu pašvaldības līdzekļi grāmatu un periodisko izdevumu iegādei, lai bibliotēka varētu nodrošināt savu pamatfunkciju veikšanu.

Darbs ar krājumu

- 2022. gadā tika norakstītas 125 grāmatas un 277 žurnāli.
- Tika veikta krājuma dokumentācijas pārbaude, lai atrastu iemeslu grāmatu skaita nesakritībai.
- Tika veikta svītrkodu pārbaude visām krājumā esošajām grāmatām, lai sagatavotos inventarizācijai.
- Tika izveidots saraksts ar 83 bērnu un jauniešu grāmatām, kuras bija jāreģistrē “Alisē”.
- Martā notika krājuma inventarizācija. Krājuma pārbaudi veica kolēģi no Balvu Centrālās bibliotēkas. Pirmo reizi bibliotēkā krājuma inventarizācija tika veikta automatizēti. No inventarizācijas komisijas saņēmu Excel dokumentu, kurā bija detalizēts apkopojums par inventarizācijas rezultātiem. Sagatavoju ziņojumu par plauktā trūkstošajām grāmatām un nosūtīju inventarizācijas komisijai. Automatizēta inventarizācija ir ātra, ērta un precīza.
- Pēc inventarizācijas pabeigšanas tika kārtotas grāmatas pareizā secībā, ārzemju literatūras grāmatas tika kārtotas pēc grāmatu autoru uzvārdiem kopā visas valstis, līdz 2022. gada aprīlim visi ārzemju literatūras iespieddarbi tika vēl kārtoti atsevišķi pa valstīm.
- Pārveidojot bibliotēkas interjeru, bērnu sektors ieguva lielāku plašumu. 2 garie plaukti pārtapa par 4 zemiem plauktiem – to priekšrocība būs ērta grāmatu apskate un izvēle mazajam lasītājam. Pirmskolas un jaunākā skolas vecuma bērnu grāmatu krājums svinēja “jurgus”, un tas bija jāsakārto pareizā secībā.

Krājuma rādītāji

	2020	2021	2022
Jaunieguvumi kopā	244	253	377
<i>t. sk. grāmatas</i>	92	80	168
<i>t. sk. latviešu daiļliteratūra</i>	43	34	44
<i>t. sk. bērniem</i>	25	13	67
Izslēgtie dokumenti	1034	223	402
Krājuma kopskaits	3921	3554	5006
Grāmatu krājuma apgrozība	0,3	0,2	0,3
Periodisko izdevumu apgrozība	0,8	0,6	1

Salīdzinot tabulas “Krājuma rādītāji” pēdējo triju gadu skaitļus pozīcijā “Jaunieguvumi kopā”, bibliotēkas krājums ar jaunajām grāmatām visbagātāk ir papildināts 2022. gadā: par 124 iespieddarbiem vairāk nekā 2021. gadā un par 133 grāmatām vairāk nekā 2020. gadā. Pietiekošs jaunieguvumu skaits saņemts oriģinālliteratūrā – 44 daiļdarbi, tas ir līdzvērtīgs iepriekšējos gados saņemto grāmatu skaitam latviešu daiļliteratūrā. Izvērtējot grāmatu pieprasījumu, varu secināt, ka lasītājam vienmēr ir bijusi liela interese par oriģinālliteratūru. Komplektējot krājumu, bibliotēkas darbiniece cenšas ņemt vērā lasītāju vēlmes un par pašvaldības piešķirtajiem līdzekļiem krājumu papildina ar bagātīgu un vērtīgu grāmatu klāstu gan latviešu, gan ārzemju daiļliteratūrā. 2022. gadā lasītāji varēs izlasīt 44 jaunus svešzemju autoru darbus.

Veicot grāmatu krājuma dokumentācijas pārbaudi, tika atrasta kļūda SUG fizisko vienību uzskaitē, pārnesot skaitļus jaunā lapā. Labojot krājuma kopskaita kļūdaino ierakstu SUG un ņemot vērā inventarizācijas rezultātus, nonācām pie vienāda krājuma kopskaita ar uzrādīto sistēmā. 2022. gadā krājuma kopskaits ir 5006 vienības. Periodisko izdevumu apgrozība nedaudz ir augusi, pateicoties lietotāju un izsnieguma skaitliskajam pieaugumam. Lielāks grāmatu krājuma kopskaita pieaugums 2022.gadā neveicināja grāmatu apgrozījuma palielināšanos.

Datubāzes

Bibliotēkā 2022. gadā bija pieejamas 2 bezmaksas datubāzes: Letonika.lv un Lursoft Laikrakstu bibliotēka. Šīs divas datubāzes tika popularizētas lietotājiem individuālajās sarunās. Vairākus bibliotēkas lietotājus šis piedāvājums patiešām uzrunāja. Agrāk, kad žurnāls “Praktiskais Latvietis” nebija tik dārgs un varējām to atļauties abonēt, tas bija viens no pieprasītākajiem periodiskajiem izdevumiem. Tagad “Praktisko Latvieti” lietotāji labprāt izlasa portālā New’s.lv. Turklāt lietotāji lūdza

arī tekstu izdrukas no šī žurnāla lappusēm: gan par dārza darbiem, gan veselības jautājumiem, gan neparastāku ēdienu receptes un daudz ko citu. Tāpēc pēdējos gados ir palielinājies Lursoft Laikrakstu bibliotēkas izmantojums. Arī materiālus lielākajām divām uzziņām meklēju bezmaksas portālos: par teritoriālās reformas ietekmi uz sociālā darba pakalpojumu sniegšanu un kvalitāti – reģionālajos laikrakstos un par mantkārību, alkatību – Letonikā.lv., kā arī New’s.lv portālā.

8. tabula

Bibliotēkā pieejamo datubāzu izmantojums

Dabubāze	2020	2021	2022
Letonika			
skatījumi			
piekļuves sesiju skaits	2	39	10
lejuplāžu skaits	0	36	2
News			
skatījumi			
piekļuves sesiju skaits	0	500	400
lejuplāžu skaits		550	450
Citas			

Programmas “Grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām” ietvaros bibliotēkas krājums ir papildināts ar 26 grāmatām 264 *euro* vērtībā. Jauniegunumi tika popularizēti bibliotēkas mājas lapā, bet bibliotēkā jaunie iespiēddarbi tika izlikti izstādē “Jaunās grāmatas”. Iegādātās grāmatas ir interesantas un vērtīgas. Bibliotēkas lietotāji labprāt izvēlas lasāmvielu no jaunieguvumu izstādes.

7. Darbs ar bērniem un jauniešiem

Darbs ar bērniem un jauniešiem raksturojums un vispārīgie rādītāji.

Salīdzinājumā ar iepriekšējiem diviem gadiem 2022. gadā visi skaitliskie rādītāji kategorijā “Bērni un jaunieši līdz 18.gadiem” virzās augšup (skat. tabulu “Bibliotēkas pamatrādītāji”). 2022. gadā reģistrēto bērnu skaits bibliotēkā ir pieaudzis par 13 lasītājiem. Pieaudzis ir grāmatu izsniegums pirmskolas un jaunākā skolas vecuma bērniem, un tas ir gandrīz 3x lielāks nekā 2019. gadā (pirms pandēmijas). Vidējā vecuma skolēni un jaunieši līdz 18 gadiem no krājuma lasīšanai izņēmuši tikai 52 grāmatas, un tas ir gandrīz 3x mazāk nekā 2019. gadā, lai gan jāpiebilst, ka šāda vecuma (no 5.kl. – 11.kl.) jauniešu pagastā ir pavisam maz. Daudz lielākā skaitā bibliotēkā ir pierakstīti pirmskolas un jaunākā skolas vecuma bērni, tomēr apmeklējumu tas nav pozitīvi ietekmējis, jo grāmatas mazajiem

lasītājiem bieži izņem vecmamma, tante, onkuļi un citi radnieki. Daži no mazulīšiem dzīvo tālās pilsētās, piemēram, Rīgā, Jelgavā, Kārsavā, Raganā. Bibliotēkā šiem bērniņiem sanāk iegriezties tikai tad, kad atbrauc ciemos pie vecmāmiņām. Grāmatu nodošanas termiņi tiek saskaņoti un pagarināti.

Tabulā “Bibliotēkas pamatrādītāji” redzams, ka 2022. gadā izsniegums bērniem un jauniešiem līdz 18 gadiem (kopējais 0-18 g.) ir pieaudzis līdz 311 iespieddarbiem. Tas ir ļoti labs rādītājs, kas liecina par augšupeju, jo krietni pārsniedz pat 2019. gada (pirms pandēmijas) skaitli, kas ir 231. Priecē, ka bibliotekārais aptvērums no bērnu deklarētā skaita pagastā ir sasniedzis jau 52%. Neskatoties uz to, bibliotēkai vēl ir liels potenciāls sekmēt bibliotēkas apmeklējumu un izsniegumu attiecībā uz mazo bērnu auditoriju.

Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem 2022. gadā krietni ir palielinājies jaunākā un vidējā skolas vecuma bērniem adresēto grāmatu skaits. Tas ir tāpēc, ka automatizētajā grāmatu uzskaites sistēmā “Alise” tika reģistrētas B, J un V grāmatas, kuras, kādreiz saņemtas lasīšanas veicināšanas “Bērnu Žūrija” projekta ietvaros (kad vēl pastāvēja Mežvidu pamatskola), fiziski atradās krājumā, bet nebija ievadītas uzskaites sistēmā. Tā kā joprojām šīs grāmatas lasa, ne reti tās ir arī skolēnu lasīšanai ieteicamo grāmatu sarakstos, ir tikai pareizi, ka tās tika oficiāli reģistrētas bibliotēku informācijas sistēmā “Alise”. B, J un V grāmatu krājums attiecīgi ir palielināts par 17, 29 un 9 iespieddarbiem. 16 un 18 gadīgo jauniešu mērķauditorijai adresētais krājums tika papildināts ar 30 grāmatām.

Par pašvaldības līdzekļiem iegādātas 6 bērnu grāmatas (pieaugušo lasītāju auditorijai par pašvaldības līdzekļiem iegādātas 35 grāmatas), valsts dotētā iepirkuma rezultātā B, J un V grāmatu krājums ir ticis vēl pie 5 iespieddarbiem (pieaugušais lasītājs – pie 21 iespieddarba), 1 grāmata ir uzdāvināta. Kopā bērnu un vidējā skolas vecuma mērķauditorijai adresētais grāmatu krājums ir papildināts ar 12 jaunām grāmatām, kas ir ļoti mazs skaitlis. 2022. gadā pieaugušajam lasītājam nopirktas 56 grāmatas. Redzam šo skaitļu kraso atšķirību, priekš pieaugušā lasītāja jaunieguvumi ir iegādāti 5x vairāk nekā jaunākā un vidējā skolas vecuma bērniem. Tomēr jāpiebilst, ka bibliotēkā reģistrētu pieaugušo lasītāju ir 4x vairāk nekā bērnu. 2023. gadā ir jānovirza lielāka naudas summa bērnu grāmatu iegādei.

Tika paplašināts un labiekārtots bērnu sektors. Pārkārtojot mēbeles, samainot vietām novadpētniecības sektoru ar bērnu stūrīti, tika iegūts plašāks laukums gan bērnu grāmatu izvietojumam, gan bērnu sektora labiekārtošanai – tagad 2 sēžammaisi var atrasties atbilstoši savam pielietojumam bērnu zonā. 2 augstie plaukti, kas nebija inventarizējamo priekšmetu sarakstos, tika sadalīti 2 daļās un iegūti 4 zemi plaukti. Mazgadīgo bērnu grāmatu krājums tika salikts zemajos plauktos, 3.-4. klašu vecuma bērnu literatūras krājums – nedaudz augstākos plauktos. Visiem mazajiem lasītājiem ir nodrošināta ērta grāmatu sasniegšana. Uz platajām plauktu virsmām pārskatāmi var uzlikt grāmatu izstādes.

Vislielākā problēma darbā ar bērniem un jauniešiem ir to trūkums. Pagastā nav bērnudārza un skolas, lai realizētu lielākus lasīšanas veicināšanas pasākumus. 2022. gadā (arī iepriekšējos gados)

bibliotēku apmeklēja mazs skaits bērnu – līdz ar to izpaliek gan uzziņu darbs, gan prasmju un iemaņu attīstīšana, gan pasākumi dažādām vecuma grupām. Darbdienās skolēni ir aizņemti mācībās, bet mazgadīgie bērni apmeklē bērnudārzu. Iespējamais risinājums varētu būt, ja bibliotēka tiktu atvērta darbam vismaz vienu sestdienu mēnesī. Šajās sestdienās tiktu piedāvātas kvalitatīvas nodarbības roku darbiņiem, lasīšanas veicināšanas pasākumi, stāsti par drošu interneta lietošanu un veiktas citas aktivitātes.

8. Novadpētniecība

Novadpētniecības krājumu veido:

- neliels grāmatu fonds, šajā fondā atrodas grāmatas, kuras sarakstījuši autori, kas dzimuši Vecumu pagastā,
- albumi ar bildēm no pagasta kultūras un sporta pasākumiem,
- skolēnu zinātniski pētnieciskie darbi,
- mapes ar rakstu kopijām par pagasta dzīvi un cilvēkiem no laikrakstu un žurnālu lappusēm,
- skolēnu veidotās mapes par notikumiem bijušajā Mežvidu pamatskolā.

Diemžēl 2022. gadā netika turpināta datu ievade bibliotēkas mājas lapā par Vecumu pagasta vietējās pašvaldības veidošanos, par bijušo un esošo iestāžu vēsturi, par ievērojamām personībām, par ciemiem. Šo darbu būtu nepieciešams veikt 2023. gadā.

2022. gadā novadpētniecības darbs pavērsās citā virzienā – tika intervēti veci cilvēki, kuru atmiņas glabā svarīgu informāciju un mums nezināmus stāstus. Ūlasu ciema iedzīvotāja daļējās atmiņās par sava ciema vēsturi. Otra intervējamā persona pastāstīja par 1949. gada 25. marta notikumiem – par triju ģimeņu izsūtīšanu uz Sibīriju, pēc intervējamās stāstītā tika aizpildītas represēto aptaujas anketas.

Sadarbība ar Viļakas Kultūras namu. Viļakas kultūras darbinieki organizēja sadraudzības pasākumu “Kopā jautrāk” triju pagastu Vecumu, Susāju un Kupravas iedzīvotājiem. Pasākuma veidotāji nolēma sarīkojuma laikā novadīt viktorīnu, kuru veidotu jautājumi par visu triju pagastu datiem, notikumiem, cilvēkiem. Tika sastādīti 12 vaicājumi (ar atbildēm iekavās) viktorīnai par Vecumu pagasta ievērojamām vietām, notikumiem un personībām.

9. Publicitāte

Sabiedrības informēšana par bibliotēkas funkcijām, pakalpojumiem un aktualitātēm notiek bibliotēkas mājas lapā. Iepriekšējos gados pandēmijas laikā tika ievietota informācija par ierobežojumiem bibliotēkas apmeklējumā. 2022. gadā tika ievietota informācija par pieteikšanos energoresursu atbalstam, par apmācībām tiešsaistē ID kartes pielietošanā. Mājas lapā tiek popularizēti arī e-resursi, kurus bez maksas var izmantot mācību materiāla apgūvē, lietotāja zināšanu paplašināšanai,

grāmatu lasīšanai. Mājas lapā tiek ievietoti bibliotēkas darba pārskati, informācija par jaunajām grāmatām un periodiskajiem izdevumiem.

2023. gadā jācenšas noorganizēt saturīgus, interesantus pasākumus, tematiskās izstādes, veidot un ievietot par šiem notikumiem informāciju mājas lapā, kā arī nosūtīt “Balvu Novada Ziņām”.

10. Sadarbības tīkla raksturojums

Sadarbība ar :

1. Vecumu pagasta pārvaldi:
 - jauno grāmatu piegādē,
 - SBA pakalpojumu sniegšanā,
 - komunālo pakalpojumu nodrošināšana,
 - bibliotēkas remonta nodrošināšana.

2. Viļakas KN – Vecumu pagasta kultūras darba organizatoru:
 - kopēju pasākumu veidošanā.

3. Balvu Centrālo bibliotēku:
 - metodiskais un konsultatīvais darbs,
 - mācību, semināru, kultūrvēsturisku studiju organizēšana.

Secinājumi

1. Nozīmīgākie darbi Vecumu pagasta bibliotēkā 2022. gadā bija bibliotēkas vizuālā izkārtojuma maiņa, t.sk. bērnu stūrīša labiekārtošana, grāmatu krājuma inventarizācija, intervijas ar iedzīvotājiem novadpētniecības vajadzībām, iedzīvotāju konsultēšana e-pakalpojumu lietošanā, galvenokārt saistībā ar iesniegumiem apkures pabalstiem.
2. 2022. gadā uzlabojušies apmeklētības rādītāji, kas saistīts ar to, ka valstī tika atcelti noteiktie epidemioloģiskie ierobežojumu saistībā ar Covid-19 pandēmiju. Nākotnē vēlams sasniegt tādu apmeklētības līmeni, kāds tas ir bijis pirms 2020. gada.
3. 2022. gadā tika papildināts krājums ar 377 grāmatām, visvairāk grāmatas papildinātas tādās kategorijās kā oriģinālliteratūra un ārzemju daiļliteratūra. 2023. gadā lielāku daļu no finansējuma vēlams novirzīt bērnu grāmatu iegādei.
4. 2023. gadā vairāk plānots pievērsties pasākumu organizēšanai dažādām mērķauditorijām, tematisko izstāžu veidošanai.

Pielikumi

Vecumu bibliotēkas Krājuma attīstības koncepcija

Viļakas novada Vecumu bibliotēkas Krājuma attīstības koncepcija izstrādāta, pamatojoties uz bibliotēku darbu reglamentējošiem dokumentiem:

- Bibliotēku likums,
- LR MK noteikumi NR.317 “Nacionālā bibliotēku krājuma noteikumi”
- LR MK noteikumi Nr.415 „Bibliotēku darbībai nepieciešamā finansējuma normatīvi”,
- LR MK noteikumi Nr.355 „Vietējās nozīmes bibliotēku tīkla darbības noteikumi”,
- Krājuma veidošanas vadlīnijas Latvijas bibliotēkām.

Bibliotēkas grāmatu komplektēšanas galvenais uzdevums ir veidot kvalitatīvu, lietotāju pieprasītu krājumu, kurš nodrošinātu Vecumu pagasta iedzīvotājiem piekļuvi informācijai gan drukātā, gan elektroniskā formātā, veicinātu izglītības iespējas, konkurētspēju darba tirgū un saturīgu brīvā laika pavadīšanu. Bibliotēkas krājumam jāatbilst vietējās sabiedrības interesēm un vajadzībām.

Krājuma komplektēšanas politika ietver krājuma profila analīzi – krājuma raksturojums pēc iespieddarbu un citu dokumentu satura, veidiem, izdošanas laika, valodas, vērtības u.c. specifiskiem aspektiem. Profilu nosaka bibliotēkas uzdevumi un lasītāju pieprasījumi.

Krājuma komplektēšana ir katras bibliotēkas pamatpakalpojums, un no tā ir atkarīgi pārējie bibliotēkas pakalpojumi.

Krājuma komplektēšanas pamatprincipi:

- mūsdienīgu informācijas iespēju pieejamības garantēšana ikvienam iedzīvotājam, neatkarīgi no viņu dzīvesvietas vai materiālā nodrošinājuma,
- kvalitāte – bibliotēkas krājuma veidošana atbilstoši teritorijas attīstības interesēm, dāvinājumu izvērtēšana kā saturiskā, tā skaitliskā ziņā.
- aktualitāte – regulāra krājuma papildināšana ar jaunākajiem valstī iznākušajiem izdevumiem iespējami atbilstoši lietotāju pieprasījumam, to regulāri attīrot no novecojušiem un maz izmantotiem iespieddarbiem u.c. dokumentiem,
- piekļuve informācijai gan drukātā, gan elektroniskā formātā,
- mūžizglītības atbalstīšana,
- kultūras mantojuma un novadpētniecības krājuma saglabāšana.
- lietderīga brīvā laika pavadīšana.

Krājuma komplektēšanas noteicošie faktori:

- lietotāju pieprasījums,
- finanšu līdzekļi

Krājuma komplektēšanas veidi:

- kārtējā jaunieguvumu komplektēšana,
- retrospektīvā komplektēšana, reģistrējot un izvērtējot lasītāju pieprasījumu

Rekomplektēšana – regulāra un sistemātiska krājuma attīrīšana no saturā novecojušiem, noliecotiem, nepieprasītiem izdevumiem.

Vecumu bibliotēkas krājums ir universāls. Tiek komplektēta visu nozaru literatūra (skat. pielikumā Fonda raksturojumu pēc Conspectus modeļa)

Krājumā nekomplektē:

- Literatūru par vardarbību, pornogrāfiju, melno maģiju, rasistisku un naidu kurinošu literatūru,
- Pamatskolas un vidusskolas mācību grāmatas,
- Īslaicīgas nozīmes literatūru (reklāmas bukletus, partiju programmas)

Padziļināti komplektē nozaru krājumus :

- psiholoģijā,
- medicīnā,
- lauksaimniecībā,
- vēsturē

Bibliotēkā veido speciālu krājumu- novadpētniecības dokumentu fondu, kurā tiek vākti materiāli par Vecumu pagastu, Viļaku, Viļakas novadu un Latgali.

Prioritātes krājuma komplektēšanā:

- uzziņu literatūra,
- oriģinālliteratūra,
- literatūra bērniem un jauniešiem,
- literatūra studiju atbalstam,
- lietotāju pieprasītā daiļliteratūra.

Literatūras atlases kritēriji:

- atbilstība lietotāju vajadzībām un interesēm,
- izdevumu kvalitāte,
- pieprasījums,
- cena.

Valodu aptvērumš:

(skat. pielikumā Fonda raksturojumu pēc Conspectus modeļa).

Krājuma komplektēšanas avoti:

- pirkumi – grāmattirgotājs I/K Virja ,
- grāmatveikals Zvaigzne ABC (atlaižu akciju laikā),
- dalība projektos – VKKF projekti, LNB projekti,
- dāvinājumi - privātpersonu, iestāžu un organizāciju dāvinājumi

Dāvinājumu pieņemšanas kritēriji:

- aktualitāte – paaugstināta pieprasījuma literatūra,
- izdošanas gads – pēdējie 5 gadi, ja izdevums nav krājumā,
- valoda – latviešu, svešvalodās,
- izdevuma nolietojuma pakāpe – mazlietotas,
- bibliotēkai ir tiesības saņemt dāvinājumus dāvināt tālāk citām iestādēm un apmeklētājiem.

Abonēto presi bibliotēka glabā:

- Avīzes – 3 gadi,
- Žurnālus – 5 gadi

Vērtīgi periodiskie izdevumi novadpētniecībā – bez laika ierobežojuma.

Krājuma rekomplektēšanas iemesli:

- dubleti,
- fiziski nolietoti iespaiddarbi,
- novecojuši pēc satura,
- izdevumi nav atgūstami lietotāju vainas dēļ, dzīvesvietas maiņas dēļ,

- iespieddarbi u.c. dokumenti, kas pazuduši brīvpieejas apstākļos (līdz 0,3% no bibliotēkas krājuma vērtības);
- mazizmantoti

Fonda satura raksturojums, izmantojot *Conspectus* modeli

Fonda dziļuma indikatori:

0 - konkrēto nozari nekomplektē;

1 – minimāls informācijas līmenis: *(Nodrošina nelielu, vispārēju informāciju par nozari vai tēmu, ļoti ierobežots vispārīgo materiālu krājums. Speciālie periodiskie izdevumi un elektroniskie informācijas avoti netiek iegādāti)*

2 – pamatinformācijas līmenis: *(Raksturo krājumu vidusskolas vai koledžas zināšanu apjoma vajadzībām. Krājumā ir pamatgrāmatas konkrētajā nozarē un dažādas enciklopēdijas. Monogrāfiju un uzziņu dokumentu krājums, kā arī vispārīgo periodisko dokumentu krājums ir ierobežots).*

3 – studiju līmenis: *(Informāciju par nozari sniedz sistemātiskā veidā. Koledžu un bakalaura studiju līmenis. Plašs monogrāfiju un uzziņu dokumentu skaits, kā arī specializētās monogrāfijas un uzziņu dokumenti. Vispārīgo periodisko dokumentu un speciālo periodisko dokumentu krājums ir ievērojams. Ir ierobežots dokumentu krājums atbilstošās svešvalodās, piem., mācību dokumenti svešvalodās nedzimtās valodas runātājiem vai dokumenti svešvalodās par tēmu).*

4 – pētniecības līmenis *(Nodrošina studijas maģistratūrā un doktora studijas. Specializēts monogrāfiju un periodisko izdevumu krājums, plašs dokumentu klāsts svešvalodās, autorizētas datubāzes, elektroniskie žurnāli. Dokumenti vairākās svešvalodās. Krājumā ir gan labi pazīstamu, gan mazāk zināmu autoru darbi).*

5 – visaptverošs līmenis jeb relatīvā pilnīguma līmenis *(Plaši komplektēts krājums specifiski definētā zināšanu jomā, specializēti žurnāli, manuskripti. Materiāli tiek komplektēti visās lietotajās valodās, nodrošina pieeju visa veida elektroniskajiem materiāliem).*

Valodu kodi:

L – dominē materiāli latviešu valodā

S – papildus dokumentiem latviešu valodā ar atlasītiem dokumentiem svešvalodās

Informācijas nesējs:

G – grāmatas;

Z – žurnāli

DB – datubāzes;

DVD – diski

IR - interneta resursi

Nodaļa	Dziļuma indikators	Valodas indikators	Informācijas nesējs	Piezīmes
--------	--------------------	--------------------	---------------------	----------

0 nodaļa				
02 bibliotēkzinātne, bibliotēkas	1	L	G,IR,CD	
03 vispārīgie uzziņu izdevumi(enciklopēdijas,vārdnīcas)	2	L	G,DB,IR	
001 zinātne	1	L	G,IR,CD	
002 Prese. Dokumentācija	1	L	G,IR	
003 Raksti un rakstība	1	L	G,IR	
008 Civilizācija. Kultūra	1	L	G,IR	
1 Filosofija. Psiholoģija. Loģika. Ētika				
1 Filosofija	1	L	G,IR	
133 Astroloģija, Ezotēriska.	1	L	G,IR	
159.9 Psiholoģija	1	L	G,IR	
17 Ētika. Morāle	1	L	G,IR	
2 Reliģija	1	L, S	G,IR	
3 Sociālās zinātnes				
32 Politika	1	L	G,IR	
327 Starptautiskās attiecības	1	L	G,IR	
33 Ekonomika	1	L, S	G,DB,IR	
331 Darbs. Darba ekonomika un organizācija	1	L	G,DB,IR	
336 Finanšes. Bankas. Nauda	1	L	G,DB,IR	
339 Tirdzniecība	1	L	G,IR	
34 Tiesības	1	L	G,DB,IR	
341 Starptautiskās tiesības	1	L	G,IR	
342 Publiskās tiesības	1	L	G,IR,DB	
343 Krimināltiesības	1	L	G,IR,DB	
347 Civiltiesības	1	L	G,IR,CD,DB	
35 Valsts administratīvā pārvalde. Kara lietas	1	L	G,IR,DB	
351 Valsts administratīvās pārvaldes objekti	1	L	G,IR,DB	
37 Izglītība. Mācīšana. Audzināšana. Brīvais laiks				
37 (09) Pedagoģijas vēsture	1	L	G,IR	

37.01 Audzināšana, izglītības un mācīšanas pamati	1	L	G,IR	
37.015 Pedagoģiskā psiholoģija	1	L	G,IR	
37.018 Audzināšana un mācīšanas pamatformas	1	L	G,IR	
371.3 Mācīšanas metodes un paņēmieni	1	L	G,IR	
373.2 Pirmsskolas audzināšana un izglītība	1	L	G,IR	
376 Sociālās skolas. Defektoloģija	1	L	G,IR	
39 Etnogrāfija	2	L	G,IR	
398 Latviešu folklorā	2	L	G,IR	
5. Matemātika. Dabas zinātnes				
504 vides aizsardzība	2	L	G,Z,IR	
52 Astronomija	1	L	G,IR	
54 Ķīmija	1	L	G,IR	
55 Ģeoloģija. Klimatoloģija	1	L	G,IR	
58 Botānika	1	L	G,IR	
59 zooloģija	1	L	G,IR	
61 medicīna				
611 Anatomija	1	L	G,IR	
612 fizioloģija	1	L	G,IR	
613.2 Uztura higiēna	1	L	G,IR	
614.8 Pirmā palīdzība	1	L	G,IR	
615 Farmakoloģija. Vispārīgā terapija	1	L	G,IR	
615.8 Fizioterapija. Citas ārstnieciskās metodes	2	L	G,Z,IR	
616-006 Onkoloģija	1	L,S	G,IR	
62 Inženierzinības	1	L	G,IR	
628 Ēku inženiersistēmas	1	L	G,IR	
629 Transportlīdzekļi	1	L	G,IR	
63 Lauksaimniecība. Mežsaimniecība				
630 Mežkopība	1	L	G,IR	
631 Lauksaimniecība, Zemkopība	1	L	G,Z,IR	
632 Augu aizsardzība	1	L	G,IR	

633 Laukkopība	1	L	G,IR	
633.88 Ārstniecības augi	2	L,S	G,IR	
634 Dārzkopība	1	L	G,IR	
635. Dārzenkopība. Dekoratīvā dārzkopība	2	L	G,IR	
635.7 Garšaugi	1	L	G,IR	
635.8 Sēnes	1	L	G,IR	
636.7 Sūņkopība (kinoloģija)	1	L	G,IR	
638.1 Biškopība	1	L	G,IR	
64 Mājturība. Mājsaimniecība. Komunālā saimniecība				
641/642 Pārtika. Ēdienu gatavošana	2	L	G,Z,IR	
643/645 Māja. Dzīvokļa iekārta un piederumi	1	L	G,Z,IR	
646.2 Apģērbu šūšana. Rokdarbi	1	L	G,Z,IR	
649.1 Bērna kopšana mājās	1	L	G,IR	
649.9 Viesu uzņemšana	1	L	G,IR	
65 ražošanas ... uzņēmumu organizēšana un pārvalde				
656.1 Autotransports	1	L	G,IR	
657 Grāmatvedība.	1	L	G,DB,IR	
658 Uzņēmuma pārvaldība jeb menedžments	1	L,S	G,IR	
658.8 Mārketing	1	L	G,IR	
67 Pārstrādājošās rūpniecības un amatniecības nozares	1	L	G,IR	
68 Galaproduktu ražojošās nozares un amatniecības nozares				
687.1 Friziermāksla . Kosmētika	1	L	G,IR	
69 Celtniecība. Būvmateriāli. Būvdarbi				
693 Mūrnieka darbi	1	L	G,IR	
694 Namdara un būvgaldnieka darbi	1	L	G,IR	
698 Apdares darbi	1	L	G,IR	
7 Māksla				
701 Estētika	1	L	G,IR	

7.03 Mākslas vēsture	1	L	G,IR	
71 Dārzu un parku, apdzīvotu vietu arhitektūra	1	L	G,IR	
72 Arhitektūra	1	L	G,IR	
73 Tēlniecība	1	L	G,IR	
74 Zīmēšana. Rasēšana. Dizains	1	L	G,IR	
75 Glezniecība	1	L	G,IR	
77 0 Fotografija	1	L	G,IR	
78 Mūzika	1	L	G,IR,DVD	
791.4 Kinomāksla	1	L	G,IR	
792 Skatuves māksla	1	L	G,IR	
793 Svētku sarīkojumi. Dejas. Rotaļas	1	L	G,IR	
796 Sports. Fiziskā kultūra	2	L	G,Z,IR	
799 Makšķerēšanas sports. Medību sports	1	L	G,IR	
81 Valodniecība.	2	L,S	G,IR	
82 Literatūrzinātne	1	L,S	G,IR	
902 Arheoloģija	1	L	G,IR	
908 Novadpētniecība	2	L	G,IR,DVD,DB	
91 Ģeogrāfija	1	L	G,IR,DVD	
914.743 Latvijas ģeogrāfija	1	L,S	G,DB,IR	
929.6 Heraldika	1	L	G,IR	
930.85 Pasaules kultūras vēsture	1	L	G,IR	
930.85.43 Latvijas kultūras vēsture	1	L	G,IR	
931 Senā Vēsture kopumā	1	L	G,IR	
94 Viduslaiku un mūsdienu vēsture	1	L	G,IR	
947.43 Latvijas vēsture	2	L	G,DB,IR,DVD	
Daiļliteratūra				
Latviešu daiļliteratūra	2	L,S	G,DB, IR	
Ārvalstu daiļliteratūra	2	L,S	G,IR	
Literatūra bērniem – pirmsskolas un jaunākā skolas vecuma	2	L,S	G,Z,IR	
Literatūra bērniem – vidējā vecuma (5.-7.klase)	2	L	G,Z,IR	

Literatūra 8 – 9. klasei	2	L	G,IR	
--------------------------	---	---	------	--